

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

Grupul Parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Către: **Ministerul Apărării Naționale, domnului Radu-Dinel Miruță, ministru**
De la: **Domnul Silviu-Titus PĂUNESCU, Deputat AUR, circumscripția electorală nr.14, Constanța**

Subiectul întrebării: Costul real pe ciclul de viață al programului de înzestrare cu avioane F-35 și transparența informării Parlamentului, în lumina depășirilor bugetare semnalate în Danemarca

Domnule ministru,

Un raport recent al Curții de Conturi din Danemarca arată că programul danez de înzestrare cu avioane F-35 va depăși estimările inițiale ale Ministerului Apărării cu aproximativ 1,91 miliarde de euro, ajungând la un cost total de circa 9,5 miliarde de euro pe o perioadă de 30 de ani, pentru achiziția și operarea a 27 de aeronave. Auditorii au catalogat situația drept alarmantă și nesatisfăcătoare și au criticat ministerul pentru furnizarea de informații incomplete către parlament la momentul validării proiectului, precum și pentru utilizarea unor proiecții financiare mult prea optimiste. Mai mult, raportul subliniază că situația din Danemarca nu este singulară, ci reflectă o deficiență recurentă a programului internațional F-35 în privința costurilor de operare și de infrastructură¹.

¹ https://www.defenseromania.ro/capcana-achizitiei-de-avioane-f-35-costurile-ascunse-care-au-aruncat-in-aer-bugetul-apararii-din-danemarca_645701.html

Această avertizare este direct relevantă pentru România - programul național de achiziție a 32 de avioane F-35, aprobat de Parlament, are o valoare de achiziție de aproximativ 6,5 miliarde de dolari, fără TVA, fiind cea mai scumpă achiziție din istoria Armatei Române. Sumă acoperă, însă, în esență, achiziția — aeronave, motoare, suport logistic inițial, instruire, simulatoare și muniții — în timp ce costurile de operare, mentenanță și infrastructură pe întreaga durată de viață, cele care au generat depășirile din Danemarca, sunt cele care determină factura reală pentru contribuabil. Spre exemplu, o oră de zbor cu F-35 este estimată la circa 42.000 de dolari, semnificativ peste costul aparatelor pe care le înlocuiește, iar în cazul Germaniei costurile de infrastructură au depășit un miliard de euro.

Achiziția se derulează prin programul american Foreign Military Sales, iar cadrul intern este stabilit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011² privind achizițiile în domeniile apărării și securității.

Având în vedere obligația Parlamentului de a exercita controlul asupra celei mai costisitoare achiziții militare din istoria țării, domnule ministru, vă solicit să îmi comunicați următoarele:

1. Care este costul total estimat al programului F-35 pe întreaga durată de viață, de regulă 30 de ani, defalcat pe componente: achiziție, operare, mentenanță, modernizări succesive și infrastructură, și nu doar valoarea de achiziție de circa 6,5 miliarde de dolari vehiculată public.
2. Ce informații privind costurile pe termen lung, dincolo de prețul de achiziție, au fost prezentate Parlamentului la momentul aprobării programului, dacă acestea au inclus o estimare a costurilor de operare și de infrastructură pe durata de viață și dacă a fost realizată o analiză comparativă a scenariilor de cost, astfel încât România să nu repete situația semnalată în Danemarca.
3. Care este valoarea estimată a investițiilor în infrastructura dedicată F-35 — baze, hangare, securitate energetică, comunicații și apărare cibernetică — dacă aceste costuri sunt cuprinse în cei 6,5 miliarde de dolari sau sunt suplimentare și din ce surse bugetare urmează a fi acoperite.

² <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/134833>

4. Care este costul anual estimat de operare și mentenanță pentru cele 32 de aeronave, pornind de la costul pe ora de zbor, și ce pondere va reprezenta acesta în bugetul anual al Ministerului Apărării Naționale după intrarea în serviciu a aparatelor.
5. Ce clauze de protecție împotriva creșterii prețurilor și a întârzierii livrărilor sunt prevăzute, în condițiile în care întârzieri au fost deja anunțate pentru mai multe state cliente, și ce garanții are România privind respectarea costurilor și a termenelor într-un program gestionat prin Foreign Military Sales.
6. Ce mecanisme de control are statul român asupra evoluției costurilor într-un program în care administrarea financiară aparține în mare măsură părții americane, având în vedere că tocmai proiecțiile prea optimiste și informarea incompletă au fost cauzele depășirilor din Danemarca.
7. Ce analiză de sustenabilitate bugetară pe termen lung a fost realizată pentru a corela acest program cu celelalte achiziții majore aflate în derulare — corvete, sisteme Patriot, mașini de luptă, apărare antiaeriană — și care este efortul cumulat suportat de bugetul de stat în următorii zece ani.
8. Ce participare a industriei naționale de apărare este prevăzută în cadrul programului F-35 și al investițiilor de infrastructură asociate, ce contracte de mentenanță, componente sau servicii pot reveni operatorilor economici români, inclusiv celor din județul Constanța și ce beneficii industriale interne sunt asigurate pentru România.

Solicit răspuns scris.

Cu mulțumiri,

Silviu-Titus PĂUNESCU, Deputat AUR, circumscripția electorală nr.14, Constanța